

UCAPAN

Belanjawan

2022

Perak Darul Ridzuan

Perak Berdaya Saing, Mampan dan Inklusif

**OLEH
YAB DATO' SERI SAARANI BIN MOHAMAD
MENTERI BESAR PERAK**

**PADA
JUMAAT, 10 DISEMBER 2021**

**KETIKA MEMBENTANGKAN
RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2022**

**MEMBAWA USUL
KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN 2022**

KERAJAAN NEGERI PERAK DARUL RIDZUAN

Bismillahirrohmanirrahim

Assalamualaikum Warahmattullahi Wabarakatuh dan Salam Sejahtera.
Selawat dan salam ke atas Nabi Muhammad Sallallahu Alaihi Wasallam

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,
Ahli-ahli Yang Berhormat,
Anggota-anggota Pentadbiran Kerajaan Negeri,
Tuan-tuan dan puan-puan yang dihormati sekalian,

MUKADIMAH

1. Dengan lafaz Bismillah pembuka bicara, puji dan syukur ke hadrat Allah Subhanahu Wataala atas limpah kurnia dan perkenan-Nya jua rakyat dan Negeri Perak Darul Ridzuan yang tercinta ini telah mendapat rahmat dan kesejahteraan.
2. Pada kesempatan ini, saya dengan penuh hormat dan takzim merafakkan sembah dan setinggi-tinggi ucapan tahniah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Sultan Perak Darul Ridzuan, Sultan Nazrin Muizzuddin Shah Ibni Almarhum Sultan Azlan Muhibbuddin Shah Al-Maghfur-Lah, sempena sambutan ulang tahun keputeraan Baginda tahun 2021. Dirgahayu Tuanku.
3. Didoakan semoga Duli Yang Maha Mulia Tuanku sentiasa beroleh keafiatan, dilimpahi hidayah serta inayah dan dikurniakan segala kebaikan dan kesejahteraan dalam menakhoda takhta pemerintahan.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

Saya mohon izin untuk membawa usul seperti berikut:

4. Mengusulkan bahawa Rang Undang-Undang yang dinamakan "Suatu Enakmen Bagi Menggunakan Sejumlah Wang Daripada Kumpulan Wang Disatukan Untuk Perkhidmatan Bagi Tahun 2022 dan Bagi Memperuntukkan Wang Itu Untuk Perkhidmatan Bagi Tahun Itu" dibacakan bagi kali kedua.

Kedua:

5. Mengusulkan butir-butir dalam penyata yang dibentangkan sebagai **Kertas Dewan Bilangan 29/2021**, adalah dengan ini diumumkan menjadi tujuan yang mana Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 itu boleh digunakan. Bahawa perbelanjaan sejumlah wang sebanyak RM302.0 juta yang ditunjukkan dalam penyata tersebut adalah dengan ini diluluskan bagi tahun 2022. Seterusnya jumlah wang yang ditunjukkan berhadapan dengan tiap-tiap butir dalam penyata itu, adalah dengan ini diperuntukkan bagi maksud-maksud yang ditetapkan.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

SENARIO EKONOMI NEGERI

6. Pada penghujung tahun 2019, dunia telah dikejutkan dengan fenomena penularan pandemik COVID-19. Kemunculan pandemik ini menyebabkan seluruh masyarakat dunia menjadi panik kerana ia bukan sahaja mengancam nyawa tetapi telah mengubah gaya hidup manusia bagi menyesuaikan diri dengan norma baharu. Pandemik COVID-19 juga ternyata telah memberi impak luar jangka di mana dunia menghadapi krisis ekonomi terburuk sejak Kemelesetan Besar atau *Great Depression* pada tahun 1929.
7. Negara kita juga tidak terlepas daripada menerima kesannya ke atas ekonomi yang mana menyaksikan penyusutan KDNK tahun 2020 pada kadar 5.6 peratus. Walau bagaimanapun, prestasi KDNK Negeri Perak yang direkodkan pada tahun yang sama adalah lebih baik berbanding di peringkat nasional, iaitu penyusutan 2.3 peratus. Negeri Perak juga menduduki tangga kelima dalam senarai negeri yang mencapai prestasi KDNK yang lebih baik berbanding nasional.
8. Dua sektor ekonomi yang mencatatkan pertumbuhan positif, iaitu sektor pembuatan dan pertanian dengan masing-masing meningkat 3.5 peratus dan 1.4 peratus telah dapat mengimbangi penyusutan keseluruhan KDNK Negeri Perak. Manakala, tiga lagi sektor mencatatkan penyusutan, iaitu pada kadar 17.4 peratus bagi pembinaan, 9.3 peratus bagi perlombongan dan pengkuarian serta 4.0 peratus bagi perkhidmatan.

9. Dalam tempoh sembilan bulan pertama tahun 2021, KDNK Nasional mencatatkan peningkatan 3.0 peratus berbanding penguncupan 6.4 peratus dalam tempoh yang sama tahun 2020. Menjelang suku keempat tahun 2021 juga memperlihatkan momentum pemulihan lebih kukuh susulan peningkatan kadar vaksinasi yang membolehkan lebih banyak negeri memasuki fasa pemulihan keempat seterusnya menyokong pembukaan semula ekonomi. Insya-Allah, seiring dengan peningkatan ekonomi di peringkat nasional, kita akan dapat melihat pertumbuhan positif kepada KDNK Negeri Perak menjelang hujung tahun 2021 berikutan peralihan Negeri Perak ke fasa keempat Pelan Pemulihan Negara pada 8 November 2021 serta langkah-langkah pemulihan yang telah diambil.
10. Pertumbuhan yang semakin baik ini tentunya turut didukung oleh keupayaan kita mengekang penularan COVID-19 serta kejayaan pelaksanaan Program Imunisasi COVID-19 Kebangsaan. Semua ini tidak akan mampu dilakukan tanpa kerja keras dan pengorbanan petugas barisan hadapan yang sentiasa meletakkan kepentingan rakyat dan negara di atas segala-galanya.
11. Saya mengambil kesempatan ini untuk menyatakan setinggi-tinggi penghargaan Kerajaan Negeri atas segala jerih perih, pengorbanan dan jasa bakti yang dicurahkan oleh seluruh petugas barisan hadapan dalam perang melawan COVID-19. Semoga Allah Subhanahu Wataala mengurniakan ganjaran yang berpanjangan.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

PRESTASI BELANJAWAN NEGERI 2021

12. Pandemik COVID-19 benar-benar meletakkan kita dalam suasana di luar kebiasaan. Kita bukan sahaja berdepan pandemik yang mengancam nyawa, malah nadi ekonomi kita hampir terhenti susulan penutupan pintu sempadan dan pelaksanaan siri Perintah Kawalan Pergerakan.
13. Penguncupan ekonomi bukan sahaja meningkatkan angka pengangguran dan menjadikan kuasa beli rakyat menurun ekoran penutupan aktiviti perniagaan, malah kutipan hasil Negeri merosot dengan begitu ketara.
14. Data kutipan hasil Kerajaan Negeri sudah cukup menceritakan keperitan ini. Sehingga 30 November 2021, kutipan hasil Kerajaan Negeri adalah sebanyak RM797.5 juta, jauh lebih rendah berbanding unjuran RM1.03 bilion (RM1,032,684,963.00) ketika Kerajaan Negeri membentangkan Belanjawan 2021.
15. Menyedari kadar kutipan hasil menyusut dengan begitu ketara pada awal enam bulan pertama tahun ini, Kerajaan Negeri telah melakukan tindakan segera dengan menyemak dan menyusun semula perbelanjaan mengikut keutamaan. Tindakan pelaksanaan ini adalah selaras dengan Seksyen 13 (b), Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 61).

16. Belanja Mengurus RM785.1 juta dikurangkan sebanyak RM82.0 juta kepada RM703.1 juta, iaitu pengurangan 10.5 peratus, manakala Belanja Pembangunan RM430.0 juta telah dikurangkan sebanyak RM72.6 juta kepada RM357.4 juta, iaitu pengurangan 16.9 peratus. Alhamdulillah, pengurangan ini sebenarnya tidak menjejaskan perjalanan pentadbiran Kerajaan Negeri.

17. Keputusan Kerajaan Negeri ini dipandu oleh ibrah yang terkandung dalam terjemahan ayat suci Al-Quran, Surah Al-Furqan, Ayat 67 yang bermaksud:

“Dan mereka yang apabila membelanjakan harta, mereka tidak berlebih-lebihan dan tidak juga bakhil kedekut dan sebaliknya perbelanjaan mereka itu adalah sederhana di antara kedua-duanya.”

18. Menitip pengajaran dari surah tersebut, Kerajaan Negeri mengambil langkah menyemak dan menyusun semula perbelanjaan bagi mengimbangi keperluan memperkukuhkan kedudukan kewangan tanpa mengabaikan tanggungjawab membela kebajikan rakyat.

19. Dan Alhamdulillah, langkah itu bukan sahaja membolehkan Kerajaan Negeri memberi tumpuan khusus membantu rakyat yang terjejas melalui pelaksanaan Pakej Rangsangan Ekonomi bernilai lebih RM108 juta sepanjang tahun 2021, malah berjaya menyelamatkan Perak daripada terjerumus dalam jurang defisit yang lebih besar.

20. Sehingga 30 November 2021, kedudukan kewangan adalah defisit RM99.4 juta, berbanding unjuran defisit asal, iaitu RM154.0 juta. Bermakna, tindakan penyusunan semula perbelanjaan telah berjaya mengecilkan defisit Kerajaan Negeri.

21. Barang diingat, setiap defisit akan menjejaskan baki sedia ada Akaun Hasil Disatukan. Jika Akaun Hasil Disatukan berbaki negatif, keupayaan Kerajaan Negeri dalam merancang pembangunan akan menjadi terbatas, malah jika tidak diurus dengan cermat, kita mungkin terpaksa mengharap simpati Kerajaan Persekutuan untuk membiayai projek pembangunan dan perbelanjaan operasi, sedangkan Kerajaan Persekutuan kini turut berdepan perbelanjaan defisit yang besar.
22. Sehubungan itu, saya mengambil kesempatan di dalam Dewan yang mulia ini untuk menzahirkan penghargaan kepada kepimpinan terdahulu kerana kejayaan Kerajaan Negeri menutup akaun dalam keadaan *surplus* selama dua belas tahun berturut-turut sebelum ini (2008-2019) telah membantu menampung defisit yang mula berlaku pada tahun 2020.
23. Maka, Kerajaan Negeri pada hari ini memegang tanggungjawab berat dalam memastikan prestasi tidak berhutang untuk perbelanjaan mengurus dikekalkan demi kebajikan generasi akan datang. Sehubungan itu, Belanjawan 2022 yang akan dibentangkan ini dirangka berdasarkan kemampuan semasa Kerajaan Negeri tanpa mengabaikan kebajikan rakyat.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

24. Kerajaan Negeri merakamkan ucapan terima kasih kepada Kerajaan Persekutuan yang sentiasa membantu dalam pelaksanaan projek-projek pembangunan di Negeri Perak. Kerajaan Negeri telah mengemukakan permohonan 1,389 projek keutamaan di bawah Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMK-12) bernilai RM27.6 bilion

(RM27,578,788,936.46). Pada tahun 2020, sejumlah 363 projek telah diluluskan di bawah Rolling Plan 1 kepada Negeri Perak dengan siling bernilai RM1.4 bilion (RM1,380,483,222.06). Pada tahun 2021 pula, sejumlah 354 projek telah diluluskan di bawah Rolling Plan 2 dengan siling bernilai RM1.5 bilion (RM1,536,791,400.00).

25. Kerajaan Negeri telah menyelaras semula senarai projek keutamaan di bawah Rolling Plan 3 agar selari dengan tema dan dasar yang digariskan di bawah RMK-12 seperti mana yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pada 27 September 2021 di Parlimen. Sehubungan itu, saya berharap pada tahun 2022 nanti, pertimbangan keutamaan dapat diberikan kepada Negeri Perak untuk kelulusan projek-projek yang berimpak tinggi.
26. Kerajaan Negeri juga menghargai peruntukan Kerajaan Persekutuan sebanyak RM20 juta kepada Negeri Perak seperti yang diumumkan dalam Bajet 2022 bagi pelaksanaan pembangunan dalam sektor Jaminan Keselamatan Makanan, Pelancongan serta Pemuliharaan Alam Sekitar.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

BELANJAWAN NEGERI PERAK 2022

27. Berdasarkan senario ekonomi dan situasi kewangan yang dihuraikan tadi, saya dan rakan-rakan pentadbiran telah mengambil langkah proaktif mendapatkan maklum balas daripada jabatan dan agensi kerajaan selain mengadakan siri libat urus dengan pelbagai pihak termasuk dengan rakan-rakan Ahli Yang Berhormat sama ada di pihak kerajaan atau pembangkang.

28. Menyedari pentingnya belanjawan ini perlu berpaut kepada aspirasi rakyat, Kerajaan Negeri juga menggarap idea, pandangan dan teguran rakyat dalam siri dialog dengan segenap lapisan rakyat termasuklah melalui program Menteri Besar Bersama Rakyat atau singkatannya MESRA yang diadakan di daerah-daerah.
29. Hasil daripada sesi libat urus serta titipan input, cadangan, aduan dan teguran daripada rakyat, Kerajaan Negeri dapat merumuskan tujuh isu yang perlu diberikan perhatian, iaitu:
- Meningkatkan Capaian Internet, Penembusan Jalur Lebar dan Pendigitalan Perkhidmatan;
 - Ketersediaan dan penyelenggaraan kemudahan awam;
 - Penyaluran bantuan kerajaan;
 - Penyediaan latihan dan peluang pekerjaan;
 - Bantuan kepada usahawan;
 - Pembangunan hal ehwal tanah; dan
 - Keberkesanan tadbir urus.
30. Setelah mengambil kira situasi ekonomi semasa, meneliti setiap pandangan dan keperluan rakyat serta menyemak kedudukan kewangan dan keupayaan jentera pentadbiran Kerajaan Negeri, saya dengan ini membentangkan Belanjawan 2022 Perak Darul Ridzuan yang bertemakan “**Perak Negeri Berdaya Tahan, Mampan dan Inklusif**”.

31. Tema ini diteruskan selari dengan keadaan semasa yang menuntut kita untuk memastikan Perak tetap teguh berhadapan apa jua cabaran dan ujian yang mendatang.
32. Belanjawan Negeri Perak Tahun 2022 dirangka berdasarkan unjuran Hasil dan Terimaan Pembangunan **RM1.06 bilion (RM1,055,385,000.00)**. Jumlah ini terdiri daripada Hasil Cukai RM607.7 juta (RM607,695,087.00), Hasil Bukan Cukai RM249.8 juta (RM249,781,190.00) dan Terimaan Bukan Hasil RM175.4 juta (RM175,426,723.00) serta RM22.5 juta (RM22,482,000.00) Terimaan Pembangunan.
33. Untuk tahun 2022, jumlah perbelanjaan dianggarkan **RM1.1 bilion (RM1,105,000,000.00)** meliputi Belanja Mengurus RM803.0 juta (RM803,000,000.00) dan Belanja Pembangunan RM302.0 juta (RM302,000,000.00). Belanja Mengurus terdiri daripada perbelanjaan Emolumen RM390.2 juta (RM390,217,300.00), Perkhidmatan dan Bekalan RM296.3 juta (RM296,327,600.00), Pembelian Aset RM7.2 juta (RM7,200,000.00), Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap RM102.7 juta (RM102,652,600.00) serta Lain-Lain Perbelanjaan RM6.6 juta (RM6,602,500.00).
34. Daripada unjuran Hasil dan Perbelanjaan tersebut, Belanjawan 2022 dicadangkan sebagai belanjawan defisit **RM50.0 juta (RM49,615,000.00)**.
35. Bagi mengukuhkan strategi merancakkan semula ekonomi Negeri, dana pembangunan tambahan melalui Kumpulan Wang Amanah berjumlah RM47.0 juta telah disediakan. Dana ini akan digunakan untuk membiayai Pakej Rangsangan Ekonomi Perak Sejahtera

(PRE Perak Sejahtera). Sehubungan itu, jumlah keseluruhan peruntukan dan dana bagi maksud pembangunan Negeri pada tahun hadapan adalah RM349.0 juta.

36. Selain itu, belanjawan ini juga akan didukung oleh komitmen kewangan oleh syarikat-syarikat milik Kerajaan (GLC) untuk terlibat secara langsung dalam program-program kesejahteraan rakyat termasuk dalam bidang pendidikan, pertanian dan keusahawanan.
37. Dalam situasi rakyat berdepan waktu-waktu sukar untuk bangkit daripada krisis kesihatan yang hampir dua tahun menghimpit kehidupan, peranan GLC sangat diperlukan supaya keuntungan yang dijana dapat dikongsi demi pembangunan Negeri dan kesejahteraan rakyat.
38. Bagi tahun 2022, Kerajaan Negeri menetapkan **lima** fokus utama dalam memastikan kedudukan kewangan Negeri kekal teguh untuk mengharungi bulan-bulan mendatang yang penuh ketidakpastian tanpa mengabaikan tanggungjawab memastikan kebajikan dan kesejahteraan rakyat tetap terpelihara. Lima fokus Belanjawan 2022 adalah:

Pertama Menjana Semula Ekonomi dan Mengupayakan Sara Diri Rakyat;

Kedua Memakmur dan Mensejahterakan Rakyat;

Ketiga Mengukuhkan Modal Insan dan Pembangunan Sosial;

Keempat Memantapkan Tadbir Urus dan Pendigitalan; dan

Kelima Memulihara Khazanah Alam Sekitar.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

FOKUS 1: MENJANA SEMULA EKONOMI DAN MENGUPAYAKAN SARA DIRI RAKYAT

39. Seiring dengan kadar vaksinasi Negeri bagi populasi 18 tahun ke atas yang sudah mencecah 88.2 peratus serta pembukaan semula aktiviti ekonomi, Perak berada pada kapasiti yang sangat baik untuk melaksanakan agenda pemulihan ekonomi dengan merencanakan semula sektor-sektor yang terjejas akibat pandemik COVID-19.
40. Sektor pelancongan yang menerima impak besar susulan pandemik tersebut telah diaktifkan semula untuk mengembalikan reputasi Perak sebagai antara negeri yang menerima kedatangan pelancong domestik tertinggi selain menggamit kehadiran pelancong asing.
41. Program penggalakan pelancongan domestik berbentuk pemberian insentif baucar, kempen *Travel Perak*lah, promosi dan pengiklanan akan dipergiatkan. Tourism Perak juga menginovasikan lebih banyak kandungan maklumat dalam talian sebagai usaha untuk mempromosi produk-produk pelancongan Negeri.
42. Bagi tahun 2022, secara keseluruhan peruntukan bagi sektor pelancongan adalah sebanyak RM20.3 juta. Jumlah ini termasuklah peruntukan Kerajaan Negeri sebanyak RM7.8 juta meliputi

RM5.0 juta kepada **Tourism Perak** dan **RM0.5 juta** untuk pelbagai **program pelancongan**. Selain itu, **RM1.8 juta** akan disediakan untuk ***People of Remarkable Talent (PORT)*** dan **RM0.5 juta** kepada **Majlis Kebudayaan Negeri** untuk menyokong program-program pelancongan dan kebudayaan.

43. Sukacita saya mengumumkan bahawa Kerajaan Negeri sudah mendapat kelulusan peruntukan sebanyak RM12.5 juta daripada Kerajaan Persekutuan yang akan dimanfaatkan untuk sektor pelancongan Negeri. Antara projek yang akan dilaksanakan adalah pembangunan Dataran Ban Pecah di Tanjung Piandang, projek pembinaan jeti Kuala Sepetang di Taiping serta projek-projek pembangunan kecil dan menaik taraf infrastruktur pelancongan di seluruh Negeri Perak.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

44. Seiring dengan pelaksanaan Dasar Agromakanan Negara, Kerajaan Negeri sentiasa komited dalam memastikan agenda keselamatan makanan diberi keutamaan dengan memanfaatkan kepelbagaian sumber alam dan kelebihan Negeri Perak.
45. Kerajaan Negeri telah mengambil langkah yang proaktif untuk terus mengekalkan zon agromakanan strategik sebagai kawasan sumber makanan negara yang terdiri daripada kawasan-kawasan tersebut:
- Zon Tanaman Utama Kekal meliputi kawasan Jelapang Padi (36,078.27 hektar) dan Luar Kawasan Jelapang (12,404.67 hektar);

- Zon Tanaman Makanan Sokongan Kekal seluas 691.26 hektar;
- Zon Penternakan dan Padang Ragut seluas 13,477 ekar; dan
- Zon Industri Akuakultur (ZIA) seluas 19,372 hektar.

46. **Jaminan Keselamatan Makanan** adalah aspirasi Kerajaan Negeri bagi memastikan kelangsungan bekalan makanan terutama dalam keadaan dunia yang masih dibelenggu krisis kesihatan. Pendekatan ini disokong dengan program-program di bawah subsektor pertanian, penternakan dan perikanan. Antaranya bantuan input makanan ternakan, program penternakan ikan, program khas tani pasca COVID-19 dan pembelian hasil pertanian daripada golongan petani, penternak dan nelayan yang terjejas.
47. Sukacita dimaklumkan, Kementerian Kewangan telah meluluskan RM5.0 juta melalui Unit LAKSANA bagi pembangunan Hub Halal Daging Perak. Projek ini akan dilaksanakan oleh Perbadanan Pembangunan Pertanian Negeri Perak (PPNP) dan dijangka dapat mengurangkan kebergantungan terhadap sumber daging import.
48. Ini adalah selaras dengan titah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Sultan Perak Darul Ridzuan, Sultan Nazrin Muizzuddin Shah Ibni Almarhum Sultan Azlan Muhibbuddin Shah Al-Maghfur-Lah supaya sektor-sektor pertanian, ternakan dan perikanan menggarap budaya kerja dan budaya pengeluaran baharu dengan menyuntik kaedah-kaedah dan mekanisme moden agar produktiviti bahan makanan dapat segera ditingkatkan.

49. Untuk itu, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan RM51.4 juta kepada industri asas tani. Peruntukan kepada **Jabatan Pertanian Negeri Perak** RM28.3 juta meliputi RM24.3 juta peruntukan Mengurus, manakala **RM4.0 juta Belanja Pembangunan** bagi melaksanakan program dan inisiatif berikut:

- Pembangunan Komoditi Pertanian RM3.1 juta;
- Bangunan dan Infrastruktur RM0.4 juta; dan
- Program Latihan dan Promosi RM0.5 juta.

50. **Jabatan Perkhidmatan Veterinar** diperuntukkan RM17.7 juta untuk Belanja Mengurus dan **RM3.7 juta** Belanja Pembangunan. **Jabatan Perikanan** turut disediakan **RM1.2 juta** Belanja Pembangunan. Selain daripada jabatan-jabatan tersebut, Kerajaan Negeri turut menyediakan peruntukan **RM0.5 juta** bagi **pelbagai program dan projek pertanian** lain di bawah peruntukan Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN).

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

51. Meskipun berdepan suasana ekonomi yang begitu mencabar, Perak merekodkan prestasi pelaburan yang memberangsangkan, iaitu sebanyak RM5.2 bilion bagi tempoh enam bulan pertama tahun ini, peningkatan sebanyak 126 peratus berbanding tempoh yang sama tahun lalu.

52. Sehubungan itu, Kerajaan Negeri akan terus meningkatkan keyakinan pelabur untuk menjadikan Negeri Perak sebagai destinasi tumpuan pelaburan. InvestPerak yang berperanan sebagai *Centre of*

Investment akan melaksanakan pelbagai aktiviti promosi dan insentif penggalakan pelaburan serta memudah cara urusan kemasukan pelaburan.

53. Antara program-program yang akan dilaksanakan adalah Pendigitalan *No Objection Letter (E-NOL)*, tawaran insentif *Silver Valley Pre-Package* bagi projek-projek yang berimpak tinggi dan menepati kriteria serta Program Pemantauan Pelaksanaan Projek Pelaburan di Negeri Perak, iaitu PACU@Perak.
54. '*Silver Valley Pre-Package Incentives*' menyediakan tiga pakej tawaran yang berbeza mengikut nilai pelaburan. Antara insentif yang ditawarkan adalah diskaun premium tanah sehingga 30 peratus, remisyen cukai tanah sehingga 15 peratus bagi tempoh tiga tahun selepas '*production date*', '*pre-consultation*' serta pemprosesan Kebenaran Merancang secara '*fast track*' dalam tempoh 21 hari tertakluk kepada syarat-syarat yang ditetapkan.
55. Program PACU@Perak pula merupakan kolaborasi di antara MIDA dan InvestPerak bagi memantau kemajuan projek, termasuk mengenal pasti isu yang dihadapi semasa pelaksanaannya serta cadangan penyelesaian.
56. Untuk melaksanakan inisiatif-inisiatif tersebut, **InvestPerak** akan membelanjakan RM4.5 juta yang terdiri daripada peruntukan Kerajaan Negeri **RM1.5 juta** dan dana dalaman RM3.0 juta. Kerajaan Negeri amat berbesar hati menerima peruntukan sebanyak RM10.0 juta pada tahun 2021 yang telah disalurkan melalui MIDA bagi menaik taraf kawasan perindustrian Bemban dan kawasan perindustrian Kampung Acheh, masing-masing RM5.0 juta.

Terima kasih daun keladi Yang Amat Berhormat Ismail Sabri,
2022 tambahlah lagi.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

57. Kita mengharapkan ekonomi akan berkembang pada tahun hadapan dengan pengaktifan semula semua sektor, terutama perindustrian dan pembuatan. Ini bagi membolehkan ia menyumbang kepada peningkatan kutipan hasil Negeri terutama hasil tanah dan bahan batu.
58. Perak antara negeri yang kaya dengan bahan batu dan hasil mineral. Justeru, Kerajaan Negeri akan menumpukan kolaborasi antara beberapa daerah yang berpotensi dan terdapat permintaan terhadap aktiviti pengeluaran pasir sungai, perlombongan dan pengkuarian.
59. Pun begitu, ketirisan hasil adalah antara punca utama kehilangan pendapatan kepada Kerajaan. Lanjutan itu, **pendekatan *taskforce* secara berfokus** adalah antara langkah-langkah penting yang akan diambil tahun hadapan bagi mengurangkan ketirisan hasil Negeri. Antara pendekatan *taskforce* yang akan dilaksanakan adalah seperti berikut:
 - *Taskforce* Lesen Pendudukan Sementara (LPS) bertanggungjawab menyemak senarai tanah yang diluluskan secara LPS dan terdapat tunggakan untuk dibuat kutipan bayaran.
 - *Taskforce* syarat nyata tanah terus dipergiatkan oleh Pentadbir Tanah bagi membuat semakan pelanggaran syarat nyata tanah.

- *Taskforce* pencerobohan tanah dengan mempertimbangkan tanah-tanah yang terlibat untuk diberi milik atau kelulusan secara LPS; dan
- *Taskforce* bahan batu akan memastikan kutipan royalti bahan batu dapat dikutip secara optimum.

60. Seiring dengan langkah-langkah tersebut, Kerajaan Negeri juga berusaha mengenal pasti sumber-sumber hasil baharu bagi mengukuhkan kedudukan kewangan. Sehubungan itu, antara hasil-hasil baharu yang dikenal pasti adalah:

- Pertama Pemberimilikan Tanah Bagi Tujuan Talian Rentis dan Pencawang Tenaga Nasional Berhad (TNB);
- Kedua Pembinaan Menara Telekomunikasi di bawah Pelan Jalinan Digital Negara (JENDELA);
- Ketiga Pelupusan Tanah Secara Tender;
- Keempat Meluaskan Pelaksanaan Permit Khas Untuk Projek Solar;
- Kelima Penilaian dan Pengenaan Kadar Baharu Penyelarasan Semula Semua Kawasan Hentian Rehat dan Rawat (R&R) Pada Kadar Komersial di Projek Lebuhraya Utara Selatan (PLUS) dan Lebuhraya Pesisir Pantai Barat (WCE);

Keenam Pengenaan Pajak Tanah Rizab di bawah Seksyen 63 Kanun Tanah Negara 1965; dan

Ketujuh Penyelarasan Taraf Tanah Desa Kepada Tanah Pekan Atau Bandar.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

61. Bagi memastikan ekonomi rakyat kembali pulih, Kerajaan Negeri sentiasa komited dalam merancang dan menyediakan kerangka atau ekosistem yang holistik bagi **pembangunan keusahawanan** di Negeri Perak.
62. Program-program bimbingan, pementoran dan latihan, bantuan skim pinjaman mikro kredit, geran padanan, penyediaan platform pemasaran secara digital dan pembangunan sistem pangkalan data usahawan tetap diteruskan dengan diberi nafas baharu. Ini diharapkan dapat meningkatkan daya saing usahawan dan meningkatkan inovasi melalui pewujudan lebih banyak produk dan perkhidmatan jenama Perak yang boleh dipasarkan sehingga ke peringkat antarabangsa.
63. Untuk itu, Kerajaan Negeri menyediakan dana RM3.5 juta kepada para usahawan. Daripada jumlah ini, **RM2.0 juta** diperuntukkan khusus untuk **Tabung Usahawan** dan **RM1.5 juta** untuk pelbagai program di bawah **Sekretariat Usahawan Negeri Perak (STeP)**.
64. Ini tidak termasuk dana-dana tambahan dari tabung pusingan Yayasan Perak yang berjumlah RM1.5 juta dan Yayasan Bina Upaya Darul Ridzuan (YBUDR) RM4.1 juta. Selain itu, Kerajaan Negeri juga

telah menyediakan dana tambahan di bawah PRE Perak Sejahtera untuk merencanakan aktiviti pembangunan usahawan.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

65. Pandemik COVID-19 telah mengubah kedudukan sosioekonomi rakyat. Tidaklah mengejutkan jika ada yang dahulunya tergolong dalam kumpulan T20 kini jatuh ke kumpulan M40 dan begitu juga daripada M40 ke B40. Manakala, kumpulan B40 pula menjadi bertambah miskin akibat penguncupan ekonomi.
66. Lebih meruntun perasaan, ada anak-anak yang dihimpit duka apabila secara tiba-tiba hilang tempat bergantung kerana kehilangan ibu bapa akibat COVID-19. Saya ingin menzahirkan rasa dukacita terhadap nasib 250 orang pelajar kita yang menjadi yatim dan yatim piatu disebabkan kematian ibu bapa atau penjaga akibat COVID-19.
67. Sebagai tanda simpati, Kerajaan Negeri akan mewujudkan **Program Teduhan Kasih Anak-anak Perak** dengan peruntukan sebanyak **RM1.0 juta** untuk menampung sara hidup dan pendidikan anak-anak ini sehingga berusia 21 tahun.
68. Selain daripada itu, Kerajaan Negeri juga akan memberi bantuan bulanan RM300 kepada penjaga anak yatim dan yatim piatu ini dengan menggunakan skim saham FELCRA.
69. Menginsafi betapa impak COVID-19 masih menghambat kehidupan rakyat berpendapatan rendah, Kerajaan Negeri mengambil keputusan untuk meneruskan bantuan **Kad Perak Prihatin** dengan peruntukan **RM22.8 juta** yang akan memanfaatkan 20 ribu orang

penerima dalam bentuk Kad Makanan dan Kad Kesihatan. Melalui inisiatif ini, Kad Makanan diteruskan pada kadar RM80 sebulan, manakala Kad Kesihatan pada kadar RM150 setahun.

70. Pada masa yang sama, peruntukan sebanyak **RM3.0 juta** akan disediakan pada tahun hadapan untuk meneruskan program bantuan **Kotak Makanan** bagi membantu meringankan beban keluarga yang memerlukan. Di samping peruntukan ini, GLC Negeri akan turut menyumbang bantuan yang sama jika terdapat sebarang keperluan tambahan. Ini merupakan komitmen mereka untuk bersama-sama kerajaan membela kebajikan rakyat yang memerlukan.
71. Kerajaan Negeri menyambut baik hasrat Kerajaan Persekutuan untuk memastikan anak-anak berusia enam bulan hingga enam tahun dalam kumpulan B40 mendapat nutrisi yang lengkap. Bagi tujuan itu, Kerajaan Negeri menyediakan **RM0.5 juta** bagi pelaksanaan **Program Perak Children Community Feeding (PCCF)**. Di samping itu, Kerajaan Negeri juga mengalu-alukan sumbangan daripada pihak korporat dan orang perseorangan untuk sama-sama menjayakan program murni ini. Sumbangan boleh disalurkan melalui Tabung PCCF yang akan diwujudkan oleh Kerajaan Negeri mulai 1 Januari 2022.
72. Kerajaan Negeri juga melalui Lembaga Air Perak (LAP) menyediakan RM8.6 juta bagi meneruskan program air percuma golongan miskin dan diskaun air bagi kategori domestik. Ini bagi membantu meringankan beban rakyat. Di samping itu, program *one-off* diskaun air secara bersasar bagi pengguna perniagaan atau industri juga akan diteruskan pada tahun hadapan.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

73. Kerajaan Negeri telah memperkenalkan inisiatif perkhidmatan bas henti-henti yang dilihat dapat meningkatkan perhubungan kawasan bandar dan luar bandar. Perkhidmatan bas henti-henti ini memberikan manfaat kepada pelajar-pelajar sekolah di kawasan setempat yang terdapat di sepanjang laluan, selain meningkatkan akses orang awam dan masyarakat Orang Asli.
74. Sehubungan dengan itu, Kerajaan Negeri memeruntukkan **RM2.1 juta** bagi Projek Perkhidmatan Bas Henti-Henti, iaitu **Bas Perak Sejahtera** yang akan diteruskan pelaksanaannya di bandar Manjung. Perkhidmatan ini diperluaskan ke bandar Taiping, sekitar pekan Sungai Siput dan pekan Tapah.
75. Kerajaan Persekutuan semasa pembentangan Bajet 2022, telah mengumumkan penyediaan Dana Bantuan Sementara Bas Henti-Henti untuk seluruh negara berjumlah RM80.0 juta. Saya amat berharap agar projek sedia ada di negeri Perak dapat dikekalkan dan keperluan projek-projek di laluan sosial yang telah dikenal pasti dapat diberikan keutamaan, selari dengan manfaat yang akan dinikmati secara terus oleh masyarakat setempat.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

76. Walaupun pandemik COVID-19 sudah semakin terkawal, kita tidak dapat menjangka apa yang akan berlaku dalam fasa pemulihan pada tahun 2022. Oleh yang demikian, seperti yang dinyatakan sebelum ini, Kerajaan Negeri mengambil tindakan proaktif menyediakan PRE Perak Sejahtera dengan peruntukan RM47.0 juta. Fokus pada

tahun 2022 adalah merangkumi inisiatif-inisiatif di bawah kesejahteraan sosial, keselamatan makanan, pendidikan, pelancongan serta rekreasi dan sukan.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

FOKUS 2: MEMAKMUR DAN MENSEJAHTERAKAN RAKYAT

77. Ketersediaan infrastruktur dan kemudahan awam adalah antara isu yang sering dibangkitkan dalam siri libat urus serta sesi dialog dan pertemuan bersama rakyat di daerah-daerah.
78. Sehubungan itu, penaiktarafan dan penambahbaikan kemudahan prasarana menjadi salah satu fokus utama pembangunan negeri pada tahun hadapan sejajar dengan teras strategik Pelan Pembangunan Perak Sejahtera 2030, iaitu keseimbangan pembangunan fizikal dan sosioekonomi. Bagi tahun 2022, Kerajaan Negeri memperuntukkan RM327.9 juta bagi tujuan pembangunan prasarana rakyat.
79. Kepada **Jabatan Kerja Raya**, Kerajaan Negeri memperuntukkan RM153.0 juta merangkumi RM83.0 juta Belanja Mengurus dan **RM70.0 juta** untuk pembangunan infrastruktur Negeri. Daripada jumlah tersebut, sebanyak RM50.0 juta diperuntukkan untuk projek bangunan dan RM20.0 juta untuk projek jalan serta jambatan. Antara projek yang akan dilaksanakan termasuk projek bina baharu, naik taraf bangunan, serta penyelenggaraan kemudahan prasarana perhubungan jalan raya negeri dan juga jambatan.

80. Pembangunan projek baharu yang akan dimulakan pada tahun hadapan adalah:

- Projek Sekolah Menengah Tahfiz Darul Ridzuan (SMTDR) Tambun;
- Projek Jeti Sungai Pinang Kecil, Pulau Pangkor;
- Projek Menaik taraf Jalan dan Jambatan Kuala Kangsar - Manong (Laluan A3) Fasa 3, Daerah Kuala Kangsar;
- Projek Memperelok Jalan Taiping/Selama (A7), (Fasa 2B: Pekan Pondok Tanjung ke Ulu Sepetang), Daerah Larut Matang dan Selama;
- Serta, lain-lain projek penaiktarafan jalan dan jambatan, penyelenggaraan bangunan serta projek-projek kecil membaik pulih bangunan.

81. Di bawah peruntukan *Malaysian Road Record Information System (MARRIS)*, Kerajaan Negeri menjangkakan penerimaan peruntukan RM570.0 juta pada tahun 2022 untuk memberi keselesaan dan meningkatkan keselamatan serta penyelenggaraan sistem perhubungan jalan di Negeri Perak.

82. Agihan peruntukan MARRIS akan terus diberikan kepada Jabatan Kerja Raya bagi jalan negeri, Jabatan Pengairan dan Saliran untuk jalan ladang, Pejabat Daerah dan Tanah khusus pada jalan luar bandar serta Pihak Berkuasa Tempatan bagi tujuan jalan perbandaran.

83. Jabatan **Pengairan dan Saliran (JPS)** diperuntukkan RM109.3 juta yang meliputi RM98.3 juta untuk Belanja Mengurus dan Belanja Pembangunan **RM11.0 juta** bagi tahun 2022. Rancangan Tebatan Banjir diperuntukkan RM4.3 juta, Pengurusan Sungai dan Pantai RM5.4 juta dan bakinya adalah untuk saliran pertanian dan pembangunan infrastruktur jabatan.
84. Selain daripada peruntukan yang disediakan oleh Kerajaan Negeri, Kerajaan Persekutuan telah meluluskan sebanyak RM2.0 juta bagi projek Hakisan Pantai.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

85. Selain daripada peruntukan yang disediakan kepada jabatan-jabatan teknikal, iaitu JKR dan JPS, Kerajaan Negeri turut memperuntukkan RM65.6 juta yang meliputi pelbagai projek prasarana negeri.
86. Antara projek prasarana yang akan dilaksanakan adalah:
- **RM6.0 juta untuk projek baik pulih dan naik taraf masjid serta surau;**
 - **RM5.0 juta untuk pelbagai projek pembangunan di bawah Pihak Berkuasa Tempatan;**
 - **RM3.0 juta untuk menaik taraf infrastruktur Tahfiz dan Sekolah Agama Rakyat;**

- **RM17.9 juta** untuk pelbagai projek seperti peruntukan penyelenggaraan dan pembaikan akibat bencana serta kecemasan; dan
- **RM15.0 juta** bagi tujuan pengambilan tanah untuk melancarkan pelaksanaan perancangan pembangunan.

87. Selain itu, **Jabatan Agama Islam Perak** diperuntukkan **RM1.6 juta** untuk penyelenggaraan enam buah masjid utama Negeri serta aktiviti penguatkuasaan dan dakwah. Bagi membaik pulih serta menaik taraf bangunan-bangunan Mahkamah Syariah pula, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan **RM0.8 juta** kepada **Jabatan Kehakiman Syariah**.

88. Bagi memenuhi tuntutan rakyat supaya perkhidmatan dan kapasiti bekalan air dipertingkatkan, Kerajaan Negeri melalui Lembaga Air Perak akan menyediakan peruntukan **RM143.4 juta** untuk menjalankan projek-projek pembinaan dan menaik taraf infrastruktur. LAP turut menyediakan peruntukan sebanyak **RM49.0 juta** bagi meneruskan program mengurangkan kadar *Non-Revenue Water (NRW)*.

89. Kerajaan Negeri memahami dilema yang sering dihadapi Pejabat-pejabat Daerah dan Tanah apabila berdepan tuntutan rakyat pada waktu-waktu bencana dan kecemasan. Bagi memastikan **Pejabat-pejabat Daerah dan Tanah** dapat memberikan perkhidmatan yang pantas, cekap dan berkesan, Kerajaan Negeri akan memperuntukkan **RM8.3 juta** untuk pelbagai projek fizikal dan kecemasan. Mulai tahun hadapan juga, semua daerah besar

diperuntukkan RM0.4 juta, manakala daerah kecil RM0.2 juta selain peruntukan bagi beberapa projek menaik taraf dan menyelenggara.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

90. Pada tahun hadapan, Kerajaan Negeri akan meneruskan komitmen dalam menyediakan kediaman yang selesa dan mampu milik bagi golongan berpendapatan rendah. Untuk itu, sebanyak **RM5.0 juta** diperuntukkan bagi melaksanakan program **Rumah Perakku Prihatin**.
91. Jumlah ini merupakan tambahan kepada peruntukan tahun semasa RM5.0 juta. Setiap rumah bernilai RM75,000 yang mana Kerajaan Negeri menyediakan kemudahan pinjaman RM50,000 dan baki RM25,000 dibiayai oleh Syarikat Perumahan Negara Berhad (SPNB). Melalui inisiatif ini, sejumlah 200 unit rumah dijangka siap pada tahun hadapan.
92. Selain daripada geran perumahan, Kerajaan Negeri juga memperuntukkan RM3.0 juta bagi program Sayangi Rumahku di bawah peruntukan Tabung Amanah Kledang Mas, juga akan dilaksanakan oleh Yayasan Perak.
93. Peruntukan sebanyak **RM3.0 juta** disediakan kepada **Lembaga Perumahan Dan Hartanah Perak (LPHP)**. Keperluan lain bagi inisiatif pembangunan perumahan akan dibiayai oleh Akaun Amanah Hartanah Bumiputera Negeri Perak serta Akaun Amanah Program Perumahan Negeri Perak.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

FOKUS 3: MENGUKUHKAN MODAL INSAN & PEMBANGUNAN SOSIAL

94. Selaras dengan kepentingan ilmu pengetahuan untuk meningkatkan tahap sosioekonomi rakyat, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM34.7 juta** kepada **sektor pendidikan** pada tahun hadapan. Melalui inisiatif ini, Kerajaan Negeri telah merangka program-program pembangunan pendidikan selain meningkatkan kemahiran rakyat seiring dengan keperluan industri.

95. Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM7.0 juta** kepada **Pusat Aspirasi Anak Perak (PASAK)** termasuk **RM4.0 juta** untuk **Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET)**. Antara program yang akan dilaksanakan oleh PASAK adalah seperti berikut:

- *Perak Employability Training Scheme (PERINTIS)*;
- Program Modular Pacuan Industri;
- TVET kepada Orang Kelainan Upaya (OKU) dan Orang Asli;
- Karnival Kerjaya;
- Sesi Temuduga Industri;
- Pembangunan platform peluang pekerjaan dalam talian (*Talent Perak*); dan
- Pelbagai program kemahiran *softskills*.

96. Bagi tahun 2022, Kerajaan Negeri meneruskan peruntukan bagi **Biasiswa Pendidikan Dalam dan Luar Negara** berjumlah **RM6.4 juta** selain dana **RM4.0 juta** bagi tujuan **Pemberian Pinjaman Pendidikan Tinggi**.
97. Memahami suasana ketidaktentuan ekonomi, Kerajaan Negeri juga memperuntukkan **RM0.6 juta** bagi program **Sara Diri dan Kecemasan Mahasiswa**, manakala **RM0.4 juta** pula diperuntukkan bagi **Program Pengupayaan Mahasiswa**.
98. Menghargai limpahan ekonomi setempat yang dicetuskan oleh **Universiti Sultan Azlan Shah (USAS)**, Kerajaan Negeri memperuntukkan sumbangan **RM5.0 juta**.
99. Bagi tahun hadapan, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan **RM4.5 juta** untuk **bantuan per kapita** kepada hampir 450 ribu pelajar **Sekolah Kebangsaan, Sekolah Menengah Kebangsaan, SJKC, SJKT, SMJKC, Sekolah Mubaligh dan Sekolah SUWA**.
100. Peruntukan sebanyak **RM2.0 juta** disediakan bagi **bantuan per kapita** kepada pelajar **Sekolah Tahfiz dan Pondok**, manakala **RM1.5 juta** pula akan dibelanjakan bagi sumbangan pelbagai **Program Pendidikan**.
101. Tidak dilupakan **bantuan per kapita** bagi **Murid Berkeperluan Khas** yang berjumlah **RM0.8 juta** selain peruntukan untuk pembangunan **pendidikan pelajar-pelajar Orang Asli** sebanyak **RM0.4 juta**.
102. Bagi tujuan penyelenggaraan perpustakaan-perpustakaan desa demi kemajuan pendidikan anak-anak di kawasan luar bandar,

Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM0.5 juta** pada tahun hadapan kepada **Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri**.

103. **Biasiswa YAB Menteri Besar** dengan peruntukan **RM1.0 juta** akan ditambah baik pelaksanaannya. Mulai tahun hadapan, pemberian biasiswa ini dikhususkan kepada pelajar sekolah rendah dan sekolah menengah yang cemerlang dalam Pentaksiran Bilik Darjah dan peperiksaan akhir tahun.
104. Sedari awal kelahiran, Kerajaan Negeri telah menyediakan peruntukan kepada anak-anak Perak khas bagi ibu bapa yang berpendapatan bulanan RM5 ribu dan ke bawah, iaitu **Tabung Simpanan Pendidikan Anak Perak (TASPEN)**. Untuk tujuan ini, sejumlah **RM0.6 juta** disediakan.
105. Bagi menyokong segala inisiatif pendidikan yang telah disebutkan sebentar tadi, Kerajaan Negeri akan meneruskan program Tuisyen Cikgu Saarani yang akan memberi manfaat kepada pelajar sekolah rendah, menengah dan mahasiswa.
106. Menerusi inisiatif ini, Kerajaan akan menyediakan pelbagai bantuan termasuk makan tengah hari percuma kepada pelajar-pelajar yang menduduki peperiksaan SPM, STPM dan STAM.
107. Program TCS juga merangkumi bantuan tuisyen, latihan tubi, kelas secara dalam talian serta seminar motivasi dan keibubapaan. Program ini akan dibiayai melalui sumbangan oleh pihak GLC, swasta dan individu.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

108. Pada tahun hadapan, sebanyak **RM46.4** juta diperuntukkan bagi **sumbangan sosial** kepada rakyat. Sebahagian besar daripada peruntukan itu akan disalurkan kepada Jabatan Kebajikan Masyarakat, iaitu sebanyak RM37.8 juta yang meliputi RM31.8 juta Bantuan Am. Selain itu, peruntukan juga disediakan bagi tujuan berikut:

- **Program Khairat Kematian** **RM3.0 juta;**
- **Program dan aktiviti NGO** **RM1.0 juta; dan**
- **Lain-lain program sosial** **RM0.6 juta.**

109. Peruntukan disediakan RM2.4 juta untuk Program-Program Pendayaupayaan Wanita termasuk **RM0.8 juta** bagi **Sekretariat Wanita Perak. Program Pembangunan dan Rumah Kebajikan Kanak-kanak dan Anak Yatim RM0.4 juta** serta **Program Pembangunan Warga Emas RM0.2 juta.** Kerajaan Negeri turut menyediakan peruntukan **RM0.4 juta bagi Aktiviti Pembangunan Orang Asli dan RM0.1 juta untuk Program Perpaduan dan Hal Ehwal Pengguna.**

110. Mutakhir ini, kita sering dikejutkan dengan kisah-kisah tragis yang melibatkan kesihatan mental rakyat. Lantaran itu, sebagai tanda sokongan kepada kempen berterusan bagi meningkatkan kesedaran kesihatan mental dalam kalangan rakyat, Kerajaan Negeri menyediakan RM0.5 juta untuk program kesihatan Negeri. Jabatan Kesihatan Negeri akan dilibatkan untuk **Program Kesihatan Mental**

Masyarakat dan Jabatan Pendidikan Negeri Perak akan menyusun atur program bersesuaian bagi **pelajar sekolah** yang berjumlah **RM0.15 juta** setiap satu dan **RM0.2 juta** untuk pelbagai **program kesihatan Negeri**.

111. Tidak lupa kepada para pemuda harapan bangsa dan pemudi tiang negara, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan **RM19.3 juta** untuk pembangunan sukan dan pemerksaan anak muda.

112. Majlis Sukan Negeri Perak sebagai peneraju pembangunan sukan Negeri diperuntukkan RM11.8 juta merangkumi penyediaan tenaga kerja dan program-program pembangunan sukan termasuk sukan Orang Kelainan Upaya. Antara aktiviti atau program yang disediakan termasuk penyediaan bantuan penyertaan kejohanan dan perolehan peralatan moden untuk mengukur dan meningkatkan tahap kecergasan atlet.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

113. Saya mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan syabas dan setinggi-tinggi tahniah kepada pasukan hoki lelaki Negeri Perak yang telah menjadi johan Piala Tun Abdul Razak selama dua tahun berturut-turut. Maka, dengan ini sukacita saya mengumumkan Kerajaan Negeri bersetuju untuk memberi insentif RM100 ribu kepada pasukan hoki berkenaan.

114. Bagi penyertaan negeri ke Kejohanan SUKMA 2020 yang akan diadakan pada tahun hadapan, RM4.0 juta telah disediakan bagi pelbagai keperluan kejohanan termasuk Para SUKMA. Bagi tujuan melancarkan sesi latihan atlet, Kerajaan Negeri menyediakan RM1.4 juta untuk sewaan fasiliti sukan. Manakala, untuk Majlis

Kebajikan dan Sukan Anggota-anggota Kerajaan (MAKSAK) pula, telah diperuntukkan RM0.5 juta bagi penyertaan di peringkat kebangsaan.

115. MSN akan menyediakan rangka pembangunan sukan *e-sport* bagi melahirkan atlet bertaraf antarabangsa dari Negeri ini. Bagi tujuan itu, RM0.5 juta disediakan. Manakala, **RM0.3 juta** diperuntukkan untuk **Pelbagai Program Sukan** termasuk sukan untuk Orang Kelainan Upaya. Bagi program anak muda pula, sebanyak RM0.8 juta disediakan, iaitu:

- **Program Pemerkasaan Anak Muda** **RM0.4 juta; dan**
- **Penganjuran Program DUN Belia** **RM0.4 juta.**

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

FOKUS 4: MEMANTAPKAN TADBIR URUS DAN PENDIGITALAN

116. Kerajaan Negeri akan melaksanakan Strategi Kluster Infrastruktur Digital, yang merupakan pendekatan bersepadu selaras dengan program pembangunan RMK-12. Aspirasi Negeri Perak ke arah negeri pintar telah dimulakan dengan pembangunan Pelan Tindakan Bandar Pintar Ipoh 2020 – 2030 yang bakal memandu arah Negeri Perak sebagai sebuah bandaraya pintar, berdaya huni, berdaya tahan dan lestari menjelang 2030.

117. Bagi memastikan semua Jabatan Kerajaan Negeri dilengkapi dengan perkhidmatan telekomunikasi internet yang baik, Kerajaan Negeri memperuntukkan RM7.5 juta meliputi **PERAKNET RM3.5 juta**,

peningkatan keupayaan **pendigitalan RM2.5 juta, media dan penerangan RM1.2 juta** serta **sumbangan komunikasi dan multimedia RM0.3 juta.**

118. Kerajaan Persekutuan pada 19 Februari 2021 telah melancarkan Rangka Tindakan Ekonomi Digital 2021 – 2030 sebagai satu inisiatif untuk mentransformasikan Malaysia sebagai negara ekonomi maju dan berpendapatan tinggi berasaskan pendigitalan. Penyediaan pilihan mod pembayaran tanpa tunai oleh semua agensi Kerajaan Negeri perlu dicapai sepenuhnya pada tahun 2023. Sehubungan itu, Kerajaan Negeri akan memperluaskan lagi mod bayaran tanpa tunai di semua jabatan dan agensi Negeri secara berperingkat.

119. Kerajaan Negeri memperuntukkan RM109.5 juta sebagai Belanja Mengurus 12 Pejabat Daerah dan Tanah dan RM18.1 juta untuk Pejabat Pengarah Tanah dan Galian Negeri Perak.

120. Bagi tujuan pemerksaan komuniti luar bandar, Kerajaan Negeri juga akan meneruskan penyediaan dana RM12.3 juta untuk diagihkan kepada **Jawatankuasa Pembangunan dan Keselamatan Kampung (JPKK)**. Daripada jumlah tersebut, RM7.5 juta diperuntukkan bagi tujuan pembayaran elaun Pengerusi dan **RM4.1 juta** untuk pelaksanaan program serta aktiviti melibatkan 829 kampung tradisi di negeri Perak.

121. Tidak lupa juga kepada Kampung Baharu Cina dan Kampung India, RM0.5 juta diperuntukkan bagi pembayaran elaun Pengerusi JPKK. Kerajaan Negeri juga memperakui khidmat bakti yang diberikan oleh setiap Pengerusi JPKK, dengan itu Kerajaan Negeri

memperuntukkan RM0.2 juta Takaful Berkelompok bagi kumpulan ini.

122. Mengambil kira kepelbagaian bangsa, kaum dan agama di negeri Perak, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM5.0 juta** bagi tujuan **Integrasi dan Pengukuhan Masyarakat** untuk pelaksanaan program mahupun projek-projek fizikal melibatkan prasarana rumah ibadat bukan Islam dan lain-lain keperluan.

123. Aspek kajian dan penyelidikan turut memainkan peranan penting dalam membuat penyesuaian dan perubahan bagi membina negeri yang lebih lestari. Ia merangkumi kajian dan penyelidikan terhadap bidang-bidang kritikal yang dikenal pasti berkait rapat dengan pembangunan sosioekonomi negeri. Dalam usaha tersebut, Kerajaan Negeri akan memperuntukkan dana sebanyak **RM0.5 juta** untuk disalurkan kepada **Tabung Amanah Kajian**.

124. **Institut Darul Ridzuan (IDR)** merupakan badan pemikir Kerajaan Negeri Perak yang bertanggungjawab sebagai pemudah cara dalam menyediakan penyelesaian yang praktikal, kreatif dan inovatif. Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM3.0 juta** kepada Institut Darul Ridzuan. Diharapkan IDR dapat menghasilkan kajian-kajian yang lebih relevan dengan perancangan pembangunan Negeri.

125. Kerajaan Negeri amat prihatin dengan ketidaktentuan ekonomi yang turut memberi kesan kepada Pihak Berkuasa Tempatan. Atas rasa tanggungjawab bersama, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan bagi menampung perbelanjaan mengurus untuk perkhidmatan kepada rakyat melalui empat buah PBT, iaitu Majlis Daerah

Lenggong, Majlis Daerah Pengkalan Hulu, Majlis Daerah Gerik dan Majlis Daerah Selama.

126. Dalam masa yang sama, diharapkan semua PBT lebih kreatif dalam usaha mencari sumber hasil serta menyusun kembali keutamaan perbelanjaan bagi memastikan hasil yang dikutip mampu menampung keperluan perbelanjaan.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

127. Semua GLC Negeri perlu sentiasa inovatif, kreatif dan proaktif bagi memastikan pendapatan sentiasa dapat ditingkatkan dan sebahagian daripada keuntungan dapat disumbangkan kepada hasil Negeri.

128. Manakala, bagi semua agensi penerima peruntukan Kerajaan Negeri pula, perlulah sentiasa berusaha mengurangkan kebergantungan kepada Kerajaan Negeri. Ini menepati hasrat Kerajaan Negeri supaya setiap agensi penerima peruntukan Kerajaan Negeri akan dapat berdiri dengan sendiri dalam melaksanakan tanggungjawab yang diamanahkan. Ia dapat dilaksanakan dengan amalan *good governance* dalam setiap urusan terutama berkaitan pengurusan kewangan.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

FOKUS 5: MEMULIHARA KHAZANAH ALAM SEKITAR

129. Kerajaan Negeri memperuntukkan RM49.9 juta untuk memulihara alam sekitar di Negeri Perak merangkumi peruntukan **Jabatan Perhutanan Negeri Perak** sebanyak RM43.4 juta, iaitu RM41.4 juta Belanja Mengurus dan **RM2.0 juta** bagi Program Pembangunan Hutan.
130. Selain daripada Jabatan Perhutanan Negeri Perak, Kerajaan Negeri turut menyediakan peruntukan **RM3.5 juta** kepada **Perbadanan Taman Negeri Perak**, **RM0.8 juta** untuk **penyelenggaraan tapak repositori** di Mukim Belanja, Kinta dan **RM0.7 juta** pembangunan **Geopark Lembah Kinta**.
131. Kerajaan Negeri turut menyediakan **RM1.0 juta** untuk **Program Perak Bumi Lestari** dan **RM0.5 juta** untuk **Program Denai Sungai**, serta RM2.0 juta yang diluluskan oleh Kerajaan Persekutuan bagi projek Penanaman Semula Pokok.
132. Program Perak Bumi Lestari merupakan Kempen Penghijauan Perak melalui pelbagai inisiatif seperti penanaman pokok bagi menangani isu perubahan iklim, Program *My Healthy Garden* di sekolah terpilih serta Program *e-waste* bagi mengumpul Buangan Barangan Elektrik dan Elektronik di seluruh Negeri Perak.
133. Selain itu, Program Denai Sungai Perak juga akan dilaksanakan bertujuan untuk menggalakkan pemuliharaan kawasan di sepanjang sungai atau badan air. Antara program yang telah disusun adalah

Program Ikon Sungai, Program Penjagaan Rizab Sungai dan pemasangan lampu solar di denai sungai serta mewujudkan Kelab River Rangers di peringkat sekolah dan Institusi Pengajian Tinggi bagi mendidik anak muda menghargai alam sekitar.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

134. Suasana ketidaktentuan ekonomi tentunya menguji kecekalan Ahli-ahli Yang Berhormat di dalam dewan ini untuk menyantuni keluhan rakyat yang berdepan pelbagai kesukaran. Selain kaunter pejabat Kerajaan, Pusat Khidmat wakil rakyat adalah antara tempat paling awal dikunjungi rakyat untuk mengadu masalah.

135. Memahami hakikat itu, dan mengambil kira luahan pendapat Ahli-ahli Yang Berhormat dalam sesi libat urus Dialog Belanjawan 2022, maka Kerajaan Negeri bersetuju meluluskan peruntukan kepada Ahli-ahli Dewan Undangan Negeri Perak seperti berikut:

a) Setiap **ADUN** termasuk **Yang Berhormat Speaker** diperuntukkan sebanyak RM300 ribu merangkumi **RM100 ribu** dalam bentuk ***outright grant (OG)*** dan **RM200 ribu** dalam bentuk projek-projek kecil untuk masyarakat melalui **Program Pemantapan Infrastruktur Bagi Memacu Kesejahteraan (PEMACU)**.

b) Setiap **Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri** ditambah **RM200 ribu** lagi, iaitu RM100 ribu dalam bentuk OG dan RM100 ribu dalam bentuk kerja-kerja pembangunan untuk manfaat rakyat dan boleh dibelanjakan merentasi kawasan DUN masing-masing.

c) Setiap **Pusat Khidmat ADUN** diperuntukkan **RM84 ribu setahun**, iaitu kenaikan sebanyak RM2 ribu sebulan.

136. Jumlah bagi keseluruhan peruntukan untuk ADUN Perak ialah RM25.0 juta. Adalah menjadi harapan Kerajaan Negeri, semoga dengan penambahan peruntukan ini membolehkan Ahli-ahli Yang Berhormat memberi perkhidmatan yang lebih cekap dan berkesan.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

137. Setelah dua tahun mengharungi kehidupan bersama COVID-19, penjawat awam Negeri tetap teguh dan komited sebagai pelaksana dalam memberi khidmat yang tidak berbelah bahagi kepada rakyat.

138. Sebagai tanda penghargaan kepada penjawat awam yang setia bersama, Kerajaan Negeri dengan ini mengumumkan pemberian **Bantuan Khas Kewangan** kepada setiap penjawat awam Negeri Perak **RM1,000**. Pembayaran ini akan dibuat seawal Januari 2022.

139. Selain daripada itu, sebagai usaha meningkatkan kemudahan kepada penjawat awam di bawah pentadbiran Kerajaan Negeri, tambahan dana sejumlah RM1.0 juta disediakan untuk Kumpulan Wang Pendahuluan Membeli Kenderaan. Manakala, tambahan dana RM1.0 juta juga disediakan untuk Kumpulan Wang Pendahuluan Diri (Pegawai Awam).

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

PENUTUP

140. Sebagai penutup, sukacita saya menegaskan Belanjawan 2022 ini dirangka berasaskan keadaan semasa yang begitu mencabar dengan mengambil kira situasi ketidakpastian ekonomi.

141. Ia dirangka dengan mengambil kira input, idea, pandangan dan teguran daripada rakyat supaya kita dapat memastikan apa jua perancangan yang dibuat, mestilah berpaksikan kepada matlamat membangunkan semula ekonomi Negeri dan mensejahterakan kehidupan rakyat.

142. Apa yang penting, semua pihak wajib memastikan perancangan yang rapi, kebolehlaksanaan dan mengikut tatacara kewangan sepatutnya, supaya setiap hasrat murni yang terkandung dalam belanjawan ini akhirnya dapat dirasai segenap lapisan rakyat.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

143. Kita dianjurkan untuk berdoa kepada Allah Subhanahu Wataala setiap kali selepas solat sunat dhuha, iaitu ***“Ya Allah, jika rezeki masih di langit, turunkanlah. Jika di bumi, keluarkanlah. Jika sukar, permudahkanlah. Jika haram, sucikanlah. Jika jauh, dekatkanlah. Amin Ya Rabbal Alamin”***.

144. Semoga Allah permudahkan semua urusan kita dalam mentadbir Negeri tercinta ini. Sejahtera Rakyat Negeri Perak Darul Ridzuan.

145. Wabillahi Taufik Wal Hidayah Wassalamualaikum Warahmatullahi
Wabarakatuh.

Sekian, terima kasih.

Yang Berhormat Dato' Yang DiPertua,

Saya mohon mencadang.